

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Házhoz hordva:

Egész évre	18.—
Fél évre	9.—
Negyed évre	4.50
Egy hóra	1.50
Egyes szám	6 fill.

Szerkesztőség:

Deák Ferencz-utca 19. sz.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT ERDÉLYRÉSZI HIVATALOS LAPJA

Alapította:

GOMBOS FERENCZ

ELOFIZETESI ÁR:

Postán küldve:

Egész évre	24.—
Fél évre	12.—
Negyed évre	6.—
Egy hóra	2.—
Egyes szám	6 fill.

Kiadóhivatal:

Deák Ferencz-utca 19. sz.

Miért hallgatott Burián?

Az „Ujság” számára írta: **Dr. Kalmár Antal.**

Szó sincs róla, hogy Andrássy Gyula, Apponyi Albert és Rakovszky István elég nagy urak ne volnának, — de micsoda — kis urak ők az 1867: XII. törvény-cikk 8-ik paragrafusához képest? Mit mond ez a paragrafus? Ez azt mondja, hogy a birodalom (nem ám két birodalom, hanem egy birodalom) külügyeit a közös külügyminiszter intézi, de csakis a magyar miniszterium egyetértésével és beleegyezésével.

No már most bizonyos, hogy Andrássy — Apponyi — Rakovszky nem alkotnak magyar miniszteriumot: mi címen avatkoznak tehát bele a közös külügyminiszter teendői közé? A közös külügyminiszter, Burián báró, tartva magát a dualisztikus törvény rendelkezéseihez, a külügyekben egy garas ára fölvilágosítást nem adott a bizalmi tanács triumvirátusának, sőt nemcsak nem adott, de áperzte kinyilvánította, hogy tőlük, mint fogadatlan prokátoroktól még tanácsot sem fogad el. A közös külügyminiszternek tehát *köszöggilag* teljesen igazsága van, s ha mi tudunk hozni 1867-ben egy XII-ik törvénycikket: most ne panaszkodjanak azok, akik azt a törvényt meghozták, vagy később mint Andrássy, Apponyi és Rakovszky is helyeselni tudtak, hanem viseljék a törvény következményeit. Magyarán mondva: meg kell azt ma, 1916-ban, ennünk, amit 1867-ben főztünk!

A dualisztikus törvény magyar *miniszteriumot* mond, ennek az egyetértésével köteles a külügyminiszter a külügyi teendőket végezni, de azt látjuk, hogy a magyar miniszteriumnak ez a joga csak festett kép s felszázados közjogi gyakorlat igazolja, hogy ezt a jogot nem a magyar miniszterium, hanem *egyedül a magyar miniszterelnök gyakorolta*. Honnan van ez? Ez onnan van, hogy akkor, amikor 1868-ban, Beust idejében, az első közös külügyminisztert kinevezték, akkor gróf Andrássy Gyula miniszterelnök indítványára, magyar miniszteri tanácsban határozottat el, hogy a magyar kormány törvényes befolyást a külügyminiszterre — egyedül a miniszterelnök útján fogja gyakorolni; s a törvénynek ez a helytelen alkalmazása azóta állandó gyakorlat, ugyszólván közjogi szokássá lett.

Most Tisza István a miniszterelnök, a külügyekre való befolyást tehát ő gyakorolja s nagy fantáziával kellett bírnia Andrássy — Apponyi — Rakovszkynak,

hogy Tisza majd a befolyás gyakorlásában velük megosztózik. Hiszen Andrássy most kiköttyantotta, hogy ők a háboru elején be akartak lépni kabinetjébe, hogy ott egy koalíciós miniszteriumot alkossanak: de Tiszának nem kellett. Ha akkor Tisza a belkormányzati felelősséget nem akarta velük megosztani: miért osztaná meg most a külügyi kormányzat felelősségét? Tisza van olyan legény, hogy ezt a felelősséget is elbirják az ő vállalai, különösen akkor, amikor nálunk közjogi

szokássá lett, hogy minisztert felelősségre vonni nem lehet.

És a közös hadügyi kormányzat? *Itt a dualisztikus törvény értelmében még a miniszterelnök sem érvényesítheti a befolyását*, mit akarhat tehát ott az a három kis ur? Sose busuljon Andrássy — Apponyi — Rakovszky: nagyon jól van az a törvény megcsinálva, hiszen Andrássynak az édesapja csinálta — Deák Ferenczel együtt.

Csak előtéri csatározások folynak északon.

Budapest, augusztus 24. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

(Hivatalos.) Orosz harctér: Néhány kis előtéri vállalkozáson kívül, sem Károly főherceg lovassági tábornok haderőinél, sem Hindenburg vezértábornagy arcvonalán nem történt jelentős esemény.

Olasz harctér: A Fassani-Alpok nyergének és a Travignolo-völgy mindkét oldalán levő magaslati állásainknak heves lövetése után, az olaszok a Coltorondo-Cima di Sece-arcvonal ellen több támadást intéztek, amelyeket visszavertünk. Egyéb jelentős esemény nem történt.

Délkeleti harctér: A Vojusa alsó folyásánál csatározások.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Meghiúsult francia támadások.

Budapest, aug. 24. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, aug. 24. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér: A Sommetől északra tegnap este és éjjel az ellenségnek újabb erőlködéseit megghiúsítottuk. Az angolok támadásait ismét a Thiepval és Pozieres között előrehajló iv ellen, valamint Guillemont körüli állásaink ellen irányították. Maurepas mellett és különösen a helységtől délre nagy francia erőket részben komoly harc után visszavertünk. A Maastól jobbra a Thiaumont — Fleury szakaszon a Chapitreben és az Erdős-hegységben az ágyuharc hevessége délután lényegesen fokozódott. Többszörös francia támadások Thiaumont erődtől délre összeomlottak. Az utóbbi napokban Barentin és Peronnestől nyugatra légi harcban, Richebourgás Labasse vidékén elborító tüzünkkel leszdtünk egy-egy ellenséges repülőgépet.

Keleti harctér: Eltekintve orosz előcsapatok ellen irányuló sikeres kisebb vállalkozásainktól, amelyeknél foglyokat és zsákmányt szállítottunk be, lényeges jelenteni való nincs.

Balkán-harctér: Az Ostrovo-tótól északnyugatra emelkedő magaslatokon a szerbek a bolgár támadással szemben még ellentállást fejtenek ki. Támadásaik Dramat Pri ellen megghiúsultak. Az ellenség táborából származó és szerb, francia, vagy angol sikereket említő összes jelentések, amelyek akár az itt említett, akár a Vardar, vagy a Struma melletti harctérre vonatkoznak, merő kohlományok.

A Balkán.

A bolgár offenzíva sikerei.

Lugano, aug. 24.

A „Secolo” közli: Athénből érkező jelentések szerint a bolgárok tegnap már tíz mér-

földre voltak Kavalától. **Este állítólag megszállották a várost.** A görög csapatok parancsot kaptak, hogy ellenállás nélkül visszavonuljanak.

Gení, aug. 24.

Az Havas-ügynökség Athénből szerzett értesülése alapján megerősíti azt a hírt, hogy a

Lapunk mai száma 8 oldal.

bolgárok irreguláris albán bandák támogatásával megszállották **Kastoria és Korica városát**. Félhivatalos helyen azt állítják, hogy **Mackensen vezeti a bolgár csapatokat** is. Kastoria Florinától 40 kilométernyire délre van, Korica pedig az albán görög határon.

Szaloniki kiürítése felül fogja mুলni a gallipolli kudarcot.

Bukarest, aug. 24.

A konzervatív párt hivatalos lapja a „Steagul” Sarrail offenzívájáról a következő érdekes sorokat írja: Ugy látszik, hogy Sarrail offenzívájának inkább politikai jellege volt. — Északon Románia részéről megmozdulás kellett volna legyen az offenzíva következménye. Hogy ez nem következett be s hogy ezzel szemben megindult a bolgár offenzíva, az a balkáni helyzet teljes felfordulását eredményezi. Abban a pillanatban, amint Sarrail elveszti egy északra jövő támogatás reményességét, csak az a választása marad, hogy vagy kiüríti Szalonikit, vagy az ellenség erős támadását kell elviselnie. Ezzel magyarázható a bukovinai erőfeszítés is, mert a szövetségesek legalább a bolgár haderő elvonását akarják elérni. Szaloniki kiürítésének legalább, de valószínűleg még nagyobb hatása lesz, mint a gallipolli visszavonulásnak. A szövetségesek nyomása Bukarestben csak akkor érne el eredményt, ha az általános helyzet a központi hatalmakra kedvezőtlen lenne, azonban az eset nem így áll. A jelenlegi körülmények között Románia legalább is elhatározástani lesz kénytelen döntését. Ugy látszik — fejezi be cikkét a „Steagul” —, hogy a balkáni helyzet bonyodalmak nélkül fog kitisztulni.

Az orosz kormány betiltotta a romániai municiószállítást.

Bukarest, aug. 24.

Az orosz kormány minden Romániába irányított lőszállítást és municiószállítást betiltott.

A bolgár offenzíva keresztülhúzza a romániai ruszofilek számításait.

Bukarest, aug. 24.

A „L'Eclair de Balkán” szerint **Románia jövőendő magatartása a háborúval szemben ma sokkal inkább függ a macedóniai, mint az orosz hadihelyzettől. A háboruspártiakat nagyon meglepte és megzavarta a bolgár offenzíva, amely egész számításukat keresztülhúzza és ezért a román semlegesség tovább is fenn fog állani.**

A bolgárok négy órával előzték meg Sarrail offenzíváját.

Bécs, aug. 24.

Az Havas-ügynökség jelenti: **A bolgárok az offenzívát négy órával előbb indították meg, mint Sarrail, aki huszadikán szintén támadni akart.**

Mackensen és az antant-sajtó.

Genf, aug. 24.

A „La Patrie” dühöng a hamis hírek miatt, a londoni lapok ugyanis azt jelentették, hogy Mackensen a sommeifronton van, holott Athénból hivatalosan jelenti Mackensen jelenlétét a szalonikii fronton.

Romániában Sarrailt már csak szavakkal támogatják.

Bukarest, aug. 24.

Mig a föderalista sajtó s a ruszofilek által felbérelt organumok szenvedélyes és kiméletlen hangon támadják a kormányt és Bratianu miniszterelnököt, mert még nem mert háborút üzeni a központi hatalmak blokkjának, addig a konzervatív párt sajtója nagy kimélettel tanúsít a kormány iránt, amelynek politikáját egészben nem helyesli ugyan, a mely azonban mégis értett hozzá, hogy a legveszedelmesebb zátonyokat kikerülje. A párt hivatalos lapja, a „Steagul” megállapítja, hogy mindenekelőtt **utat tört magának a valóság iránti készség. Megelégszenek az- zal, hogy Sarrailt platonikus- san támogatják.** Bár ez sem veszélytelen, nem alakítja a helyzetet javíthatatlanná. Ez az érzék a valóság iránt abból a rendszabályokból is észlelhető, amelyeket más pontokon fogatosítottak, nem pedig Bulgária és Magyarország ellen. **Megelégedéssel állapítja meg a lap, hogy a háborús atmoszféra nyoma már eltűnt.**

Bolgár hivatalos jelentés.

Szófia, aug. 24.

A bolgár vezérkar a következő hivatalos jelentést adta ki: A jobbszárnyon amá csapataink, melyek Florinától délre nyomulnak előre, **tegnap megszállották Kastoria városát.** A megvert szerb csapatok déli irányban vonultak vissza. A Florina—Banica—Ostrov irányában operáló csapataink, miután a Maleszidze-hegyháton levő ellenséges erősen erősített állást elfoglalták, majd **tovább nyomultak előre és megtámadták a szerb Duna- és Vardar-hadosztályokat új állásaikban.** Eddig 7 tisztet és 200 közembert fogtunk el, zsákmányoltunk 5 francia gyors-tüzelő ágyut, 9 munició ládát, 6 géppuskát, sok fegyvert és 15 lőszerkocsit. A harc tovább foly.

A Goblanica-völgyében a szerb Sumadiahadosztály jelentékeny csapattestei támadást intéztek ellenünk. Valamennyit véres veszteségekkel visszavertük.

A Vardar völgyében a nap nyugodtan telt el.

A Doiran-tótól délre és nyugatra húzódó frontunkon az ellenség támadást kísérelt meg. Mindenütt visszavertük.

Pótlólag beérkezett jelentésekből megállapítjuk, hogy a 176. francia gyalogezred, amely a 21-dikén vívott ütközetben részt vett, létszámának felét veszítette el, 250 holttestet hagytak a csatatéren.

A balszárnyon a Strumm-völgyében teljesen megfűszítettük a folyó balpartját az ellenségtől. **A harctéren több mint 500 ellenséges katona holttestét temettük el.** A nagyszámu holttest és a felszerelési tárgyak sokasága mutatja, hogy a Berthier-dandár teljes vereséget szenvedett.

Okcilar—Vu k—Drama—Angistia Serres—Demir-hisszár között vezető vasutvonal most a mi kezünkben van.

Kovel megközelíthetetlen.

Budapest, aug. 24.

Petervárról jelenti: Az orosz kormány hivatalos lapja, a „Ruszkij Invalid” hosszabb

cikkben foglalkozik a Kovel körüli nagy harcok súlyos nehézségeivel. E stratégiai pontot — írja — a németek hatalmas erővel védik. Védekezésükre minden erő összpontosítottak amivel csak rendelkeztek. A németek tartózkodnak a fronton egyéb szakaszain való támadásoktól és csak a Poleria északi szélén volt kisebb támadás. A Kovel—Stochod között visszavertük az ellenséges heves támadásait, dacára annak, hogy az ellenség megerősödését a mocsaras vidék, a terep rettentősen nehéz volta támogatja, mert a terület óriási akadály a küzdők ellen. Ma még 25 versztnyre állunk Kovelől, de ez a távolság is fenyegeti a német szárnynak Pinsk melletti állásait.

Népszámlálás Varsóban.

Varsó, aug. 24.

A tanács úgy Varsóban, mint a most hozzácsatolt 11 külvárosban legközelebb általános összeírást fog tartani. Az összeírás kiterjed a házakra, a lakosság számára és egészségügyi állapotára is.

Az orosz vezérkar jelentése.

Budapest, aug. 24.

A sajtóhadiszállásról jelenti: Az orosz vezérkar jelenti augusztus 21-én délután: A nyugati arcvonalon a harcok a Stochod—Apole és Rudka—Cerevics-harcvonalon tovább folynak. Ezen a vidéken augusztus 18-án és 19-én összesen 6 tisztet, 1350 főnyi legénységet fogtunk el és 1 ágyut, 18 gépfegyvert, 4 bombavetőt, 7 fényszórót, töltényeket, fegyvereket zsákmányoltunk. A Ceremos mentén megszállottuk Jablonicát, Kuty irányában Pereskal falut s néhány magaslattól Kutytól nyugatra. 21-én este: a helyzet változatlan.

A „Deutschland” diadelutja.

Az amerikai kormány korrektül járt el. — **Hogy történt a „Deutschland” behajóztatása? — A „Deutschland” leírása.**

Budapest, aug. 24.

A Magyar Távirati Irodának jelenti hivatalosan Berlinből: Az Egyesült Államok kormánya teljesen korrekt magatartást tanúsított a „Deutschland”-dal szemben. König kapitány kérte, hogy a tengeralattjárót elindulása alkalmával egy cirkáló kísérje, a kérés teljesítését azonban megtagadták, csupán azt engedélyezték, hogy egy uszályhajó kísérje. König kapitány ezt visszautasította, kijelentvén, hogy inkább egyedül távozik a kikötőből. Az idő egy ideig viharos volt. A buvárhajó rendkívül viharállónak bizonyult. A hajó hossza 65 méter, szélessége 8-9 méter, mélysége 4 és fél méter. Befogadó képessége 1900 tonna. Annyi olajat tud fölvenni, amely elegendő az Amerikába és visszautazásra. Gépezete két 6 lóerős Dieselmotor a víz színén való utazásra és egy elektromotor a tenger alatti utra. A hajó berendezésénél a kereskedelmi hajók rendszerét alkalmazták, a buvárhajó szikratávíró berendezéssel is el van látva. A rakomány-állomástól egy alagút vezet a hajó középpontjához. A legénység 29 főből áll, akik kereskedelmi hajókról való tengerészek és sikerült őket a lehető leg-rövidebb idő alatt az ujszerű szolgálatra kiképezni.

Berlin, aug. 24.

Brémából jelenti: Az egész város zászlódiszben áll. A lakosság öröme leírhatatlan. Intézkedések történtek, hogy az óriási forgalom, amely a hajó érke-

zésének napján várható, minden fennakadás nélkül bonyolítottassék le.

Berlin, aug. 24.

A császárváros örömmámorban uszik. A főváros utcáit fellobogózták. Az északamerikai lapudósítók Brémába utaztak, hogy a fogadásnál jelen legyenek. Már nyolc nappal ezelőtt utasítást kaptak lapjaiktól, hogy a hajó hazaérkezéséről jelentéseket küldjenek s kábeltáviratokat kértek tőlük arról, hol támadt feszültség a „Deutschland” hazaérkezése miatt.

Vilmos császár távirata a Deutschland legénységéhez.

Berlin, aug. 24.

Vilmos császár a brémai német óceánjáró hajóstársaságnak a „Deutschland” megérkezése alkalmából a következő táviratot küldte:

Sziből jövő örömmel fogadtam éppen most a jelentést a „Deutschland” kereskedelmi tengeralattjáró szerencsés hazatéréséről. A társaságnak, a hajó építőinek és a König kapitány vezetése alatt álló vitéz tengerészeknek legjobb szerencsekívánataimat küldöm. Fenntartom magamnak, hogy kitüntethessem őket nagy szolgálataikért, melyet mindnyájan tettek a hazának.

Vilmos I. R.

A Deutschland befutott a brémai kikötőbe.

Berlin, aug. 24.

Brémából jelentik: A „Deutschland” Bremerhavenben a Weser torkolatában horgonyozott. Ma délután befutott a brémai kikötőbe.

A Brement várják Amerikában.

Bréma, aug. 24.

Az ujságok lelkes hangú cikkekkal üdvözik a „Deutschland”-ot. Amerikában közli napokban várják a „Bremen” megérkezését. Szavahihető jelentés szerint a „Bremen” már el is indult s rövidesen kiköt valamelyik amerikai kikötőben.

LEGUJABB

Rendelet a gabonaforgalom élénkítéséről.

Budapest, aug. 24.

A M. T. I. jelenti: A „Hivatalos Közlöny” mai száma rendeletet közöl, amely arra vonatkozólag intézkedik, hogy a gabonaforgalmat élénkebbé, a készletek áttekintését lehetővé tegye, valamint a gabonának az erre rendelt szervezethez s így közvetve a fogyasztókhoz való jutását gyorsítsa. A rendelet sem a termelők, sem a fogyasztók érdekeit nem sérti.

Nem maximálják a tűzifa árát.

Budapest, aug. 24.

Egyik pénzügyi szaklap értesülése szerint a tűzifa árát intét felemelik. A hatalmas tűzifa-kartel, úgy látszik, meghiusította a tűzifa árának országos maximalizálását.

Károlyi, Apponyi és Andrássy tanácskozásai.

Budapest, aug. 24.

A képviselőház délutáni ülésén Károlyi Mihály gróf felkereste Andrássyt és Apponyit, akikkel rövid ideig elbeszélge-

tett s azután mindhárman kimentek az ülésteremből, majd tanácskozássra vonultak vissza. A tanácskozáson, hír szerint, az ellenzék további parlamenti akcióját beszélték meg.

A szerb szkupsztina összeül.

Lugano, aug. 24.

A szerb szkupsztina szeptember 10-én összeül. Megelőzőleg gyűléseken vitatják meg a helyzetet.

A görögök visszavonulnak a bolgárok elől.

Basel, aug. 24.

A Radio-iroda jelentése szerint a görög csapatok továbbra is visszavonulnak a bolgárok elől. A görög erődöket a bolgár csapatoknak ellenállás nélkül adják át a már elszállítani nem lehetett ágyukkal és löszerekkel együtt.

„Nincs remény a román beavatkozásra”.

enf, aug. 24.

Az „Eclair” írja, hogy az a remény, hogy Románia fegyveresen interveniál a háborúban, igen csekély, kivéve, ha Sarraillnak sikerülni fog a németekre és bolgárokra megsemmisítő csapást mérni. Csak rendkívüli katonai események esetében szánná rá magát Románia a háborúra.

Egy görög tábornok a bolgárok ellen.

Lugano, aug. 24.

A „Corriere della Sera” jelenti: Szalonikiben az a hír terjedt el, hogy Charistodulu görög tábornok a macedóniai lakossághoz felhívásban fordult, hogy lépjenek be az általa alakítandó hadsereg kötelékeibe és harcoljanak a bolgárok ellen, függetlenül az Athénből érkező királyi parancsokra.

Csendes ülés a vihar után.

A képviselőház mai ülése.

(Saját tudósítónk távirata.)

Budapest, aug. 24.

Beöthy Pál elnök délelőtt háromnegyed 11 órakor nyitotta meg az ülést. Az elnöki előterjesztések után áttértek a napirendre, az adójavaslat tárgyalására.

Esterházy Mór az első felszólaló. Megemlékezik a „Deutschland” megérkezéséről s javasolja, hogy a Ház adjon kifejezést örömeinek és büszkeségének.

Elnök hozzájárul Esterházy gróf javaslatához s hálásan köszöni az indítványozónak, hogy figyelmeztette a mulasztásra. A Ház ezek után üdvözlö a német birodalmi gyűlés elnök-ségét a „Deutschland” szerencsés megérkezése alkalmából.

Esterházy Mór folytatja felszólalását a jövedelemadó kontingentálásáról és az erre vonatkozó határozati javaslatokról beszél.

Teleszky pénzügyminiszter foglalkozik az elhangzott felszólalásokkal és módosításokkal.

A Ház azután az első szakaszt a pénzügyi bizottság szövegezésével fogadja el és a többi módosítást elvetette.

Délután a tizedik szakasznál

Bródy Elnök indítványt nyújt be, hogy a több gyermekes családok adókedvezményben részesüljenek, az aggregényi adót emeljék fel.

Apponyi a legmelegebben pártolja Bródy javaslatát. A gyermekszaporodás az utolsó évtizedben erősen csökkent, a gyermekhalandóság

terén pedig egyes rendszabályok ellenére sincs javulás. Mindent meg kell tennünk a gyermekek érdekében, hiszen a háború természetes kísérő jelensége a szaporodáscsökkenés és kedvező változás a háború után sem remélhető. Kéri a pénzügyminisztert, hogy ezen szociálpolitikai helyes intézkedést ne tagadja meg, hiszen ennek sem pénzügyi, sem technikai akadályai nincsenek.

Huszár Károly, Abrahám pártolja Bródy javaslatát.

Elnök bezárja a vitát.

Hegedüs előadó módosító javaslatot nyújt be, mely szerint a Ház utasítja a kormányt, hogy a háború után a jövedelmi adó végleges rendezésénél a családtagok számát kedvezmény alapjául vegyék, a nőtlen férfiak magasabb adót fizessenek.

Teleszky helyesli Bródy javaslatát, de a mostani törvényjavaslatban nem tekintheti megvalósíthatónak. Elfogadja az előadó javaslatát. Bródy indítványának célja az volt, hogy ezt az elvet kifejezésre juttassák, ez pedig az előadó javaslatával elérték.

Elnök a vitát lezárja.

Öt perc szünet alatt Apponyi az egész ellenzékkel átmegy a jobboldalra, ahol hirtelen nagy tanácskozás támad. Apponyi élénken magyarázza Tiszának, hogy helytelen volt az előadónak a vita bezárása után határozati javaslatot benyújtani, mert ezáltal az ellenzék elűtötték attól, hogy az előadó módosításához hozzászólhasson. Vagy pedig engedjék meg, hogy a módosításhoz még hozzászóljanak. Tisza kijelentette, elismeri, hogy helytelen volt az eljárás, de nem segíthet a dolgon, mert a vita bezárása után felszólalni nem lehet. Apponyi megismételte, hogy okvetlen reparálni kell a dolgot, amennyiben az előadó módosítása őket nem elégíti ki. Hosszas purparlé után Esterházy azt ajánlotta, hogy mindketten módosítványt vonják vissza és a következő szakasznál újra terjesszék be. Ezt a propositiót el is fogadták.

Elnök megnyitja az ülést, bejelenti, hogy Bródy és Hegedüs előadó indítványukat visszavonták. A tizedik szakaszt elfogadták. A tizenegyediknél Hegedüs újra beterjeszti indítványát, utána Bródy a maga indítványát terjesztette be, hozzátéve, mellesleg, melyik szakasznál fogadják el, a lényeg az, hogy a mostani javaslatban emeljék törvényre, mert most van rá szükség, nem a háború után. Az előadó javaslatát nem fogadja el.

Apponyi melegen pártolja Bródy indítványát.

Esterházy Mór szintén pártolja Bródy indítványát.

Nyolc órakor elnök a vitát megszakítja. Indítványozza, holnap folytassák a mai napirendet.

Andrássy kérde, lesz-e szombaton ülés, mert a megállapodás szerint hetenként 3—4 napig tárgyalnak csak.

Beöthy a padsorokból felel: Az adójavaslatok előkészítése sok időt vesz igénybe, le kell tárgyalni. E héten is szünet volt, ezért szombaton is ülés lesz. Ha az adójavaslatokat letárgyalták, újra három-négy napig fognak tárgyalni hetenként.

Andrássy bejelenti, hogy igen sok interpelláció van és kéri ennél fogva, hogy szombaton is legyen interpellációs nap. Mondják, a katonaképviselőknél vissza kell menni a harctérre, azért szünetet a javaslatok letárgyalására. Ezt nem lehet érvnek elfogadni, mert bármennyire tiszteli a katonaképviselők vitézségét, a hadsereg meg van nélkülük is, ellenben a nemzeti élet éppen a mai időben nem nélkülözheti a parlament működését.

Tisza reflektál Andrássynak az interpellációkra vonatkozó kérdésére. Az ellenzék interpellációs jogát nem akarja korlátozni. Sohase volt annyi interpelláció, mint most és amíg a gyakorlat szerint csak félórával előbb tértek át az interpellációkra, addig most az ülés határideje előtt három órával előbb áttértek.

Apponyi kijelenti, hogy a miniszterelnök szavából nem tudja kivenni, lesz-e szombaton interpelláció?

Szász Károly azt feleli, hogy a házszabályok szerint csak szerdán lehet interpellációt előterjesztetni és ezt csak házhatározattal lehet

megváltoztatni. Erre nézve azonban csak szombaton lehet indítványt benyújtani.

Apponyi: Akkor tehát a dolog tárgytalan.

Károlyi indítványozza, hogy akkor öt-hat óras ülést tartsanak.

Szász: Erre is indítványt kell beadni.

Elnök napirendjét elfogadták, az ülés negyed kilenckor véget ért. Eddig a következő interpellációk vannak bejegyezve:

Polónyi: A német birodalommal való vám- és kereskedelmi szerződésről, **Urmánczy:** Magyarország a háborúban, **Beck Lajos:** Belső politikánk és a háború, **Rakovszky:** Olaszországgal szemben követett eljárásunk, **Rakovszky:** Némely fontos katonai intézkedésről, **Károlyi:** A külső- és belső politikai helyzetről, **Zlinszky István:** Némely külpolitikai kérdésről.

Kimélettlenül folyik a gabonauzsora.

Jelentjük fel a gabonauzsorásokat.

(Saját tud.) Most, amikor a cséplőgép szemmé dolgozta fel az idei kalászkok legnagyobb részét s azt hittük, hogy az új buzával megennyhül a szükség, most vesszük észre, hogy az istenadta termésnek más rendeltetése van, mint ahogy gondoltuk. A buza — amint azt ma láthatjuk — nem azért termett, hogy friss kenyérré süljön a szegény emberek kemencéjében, hanem azért, hogy megtöltsé a magtárakat és hogy a gazda a szerencsejátékos izgalmaival várja a titkos üzletet: vajjon ki ad többet érte?

Minden szépítgetés nélkül le kell írunk ezt a szomorú megállapítást: *maximális áron sehol a környéken nem lehet gabonát kapni.* A törvény szavai nem egyebek üres beszédnél, a maximális árakat ha hallják, nevetnek a gazdák és mint egy messziről jött naiv emberre, úgy néznek arra, aki maximális áron mer buzát kérni. A közönség, ez a gyáva magyar közönség ahogyan a fejét csóválja meg a nagy jogtalanság láttára és fizeti a nagy árat a buzáért, suttogásban, halkszavu, négy szem között való alkudozás után és azután hallgat, mint aki részes a bűnben és örül, hogy drága pénzéért buzához jutott. Olyan üzlet most a buzavásárlás, mint régebben, holdogabb időkben a szüzdohánnyal való kereskedés. Akkor is vajjon melyik vásárló jelentette fel a dohánycsempészt?

Hankó-Veress Károly, a kolozsvári járás főszolgabírája mondott el egy esetet. Panaszkodnak a járás lakói, hogy horribilis árat kell fizetniök, ha buzát akarnak venni. Egy ember elmondta, hogy 80 koronát fizetett egy métermázsa buzáért.

— Ki az az ember? — kérdi a főszolgabíró magából kikelve. — Megindítom ellene az eljárást ezért a zsarolásért.

— Tekintetes uram — válaszol a buzavásárló magyar, — csak nem csinálók neki bajt, amikor ő ebben a nehéz világban élelmet ad nekem! És nem akarta megmondani a gazda nevét.

Ilyen elvet vallanak a szegény megzsarolt magyarok és ennek a rosszul értelmezett lovagiaságnak köszönhető, hogy a legbecstelenebb, a legaljasabb zsarolás folyik a buzával.

A Központi Liszt- és Terményraktár, a Haditermény Részvénytársaság kolozsvári megbízottja eddig mindössze 15 vagon buzát tudott vásárolni s azt is egy nagyobb uradalomból, amelynek birtokosa nem merte magát kitenni egy leleplezett árdragítás következményeinek. Kisgazdáktól buzát vásárolni lehetetlenség. A H. T. csak októberben rekvirálhat hatósági segédlettel s addig a termelők szóba sem állanak a Haditerménnyel, amely semmi körülmények között sem fizet nagyobb árat a maximális árnál. Októberig a gazdák a magánfogyasztás céljaira tartogatják buzájukat, kicsinyben, egy-két métermázsként adják el és ezeknél az üzleteknél a legszemérméletlenebb zsarolásokat követik el.

Mi ezt az írásunkat nem a termelőkhoz intézzük. Nem akarjuk eszükbe juttatni, hogy

a legbűnösebb üzelmek azok, amiket a kenyérrel folytatnak, nem akarjuk elmondani nekik, hogy a háború legcsunyább visszaélését követik el, mert hiszen ez ugyis hiábavaló, a mi szavunknak kisebb ereje van, mint az arany csengetésének. Mi most azokhoz az emberekhez szólunk, akik ellen a hálójukat vetették ki a termelő urak, a fogyasztókhoz. A köz nevében szólítjuk fel őket, hogy tegyenek félre minden lovagiasságot és könyörtelenül jelentsék fel azokat, akikről maximális áron felül vásároltak gabonát. Ennyit mindenki megtehet a köz jólétéért.

A cenzura a Házban.

Az *Ujság* tegnapi számában részletes tudósítást közöltünk a képviselőház éjjeli üléséről. Azt a részt azonban, mely a cenzuráról szólt, a kolozsvári cenzurának kegyeskedett megcenzurálni. Elfelelte a cenzor ur, hogy a parlamentben elhangzottakat semmiféle ügyésznek nem áll jogában megnyírni. Előttünk fekszenek a budapesti reggeli lapok s mi most a cenzor jóvoltából csak egy nappal később nyomathatjuk le azt, amit már tegnap közölhattunk volna. A képviselőház éjjeli ülésének végéről ezt jelenthetjük:

Rakovszky tovább beszél a cenzuráról és azt mondja, hogy *meg van már a cenzura öfelsége ellen is.* A hadfelügyeleti bizottság ugyanis a sajtóhoz nemrég egy olyan tilalmat intézett, amelyben azt írja, hogy öfelségének a lengyel hódoló táviratra adott válaszát nem szabad közölni.

— Micsoda büntetést követett el öfelsége? — kérdi **Rakovszky.** — Izgatott a király ezzel a távirattal?

Balogh Jenő igazságügyminiszter vérvörös és képéből kikelve odakialkítja **Rakovszky**nak:

— Öfelsége kívánta, hát azért...

A baloldalon gúnyosan nevetnek és kiáltják:

— Ezt is közöljük majd a lapok!

Rakovszky előterjeszti az interpellációt: Vagy-e tudomása az igazságügyminiszter urnak arról, hogy a királynak a lengyelek hódoló táviratára küldött válaszát a cenzura a közléstől eltiltotta?

Balogh Jenő igazságügyminiszter válasza után

Rakovszky él a viszonzválasz jogával.

Rakovszky István: A király táviratának ez az elikkasztása megingatta az emberben a jog és a törvény tiszteletét.

Gróf Tisza István, majd ismét **Rakovszky István** beszéltek.

Windischgrätz Lajos herceg arról beszél, hogy a pótkeretekből milyen arányban küldik a harcra a magyar és cseh alakulatokat.

Tisza István kijelenti, hogy ennek a kérdésnek a részletes tárgyalásába nem szabad belemenni. A magyar nemzetnek a háborúban kifejtett erőfeszítéseit senki sem ismeri el büszkább lélekkel, mint ő, azonban kijelenti, hogy a cseh pótkettek a tűzbe éppen annyi embert küldtek, mint a magyarok. (Nagy zaj és ellentmondás balról.)

A többi interpellációt elhalasztották és ezzel az ülés reggel négy órakor véget ért.

Fegyházra ítélt leánykereskedők

A „Három rózsza” rejtelmek.

(Saját tud.) A kolozsvári rendőrség mindig különös gondot fordított a leánykereskedők üzelmének ellenőrzésére. Két-három év leforgása alatt csinos bokréta állított már össze ezekből a mákvirágokból, de számuk a gyakori gyomlálás dacára is csak alig apadt meg s még mindig fölös számmal vannak Kolozsváron kossarasasszonyok, akik emberhúst bocsátanak áruba. Ezeknek az némbereknek egyik legveszedelmesebbjét tette ártalmatlanná ez év tavaszán a rendőrség. Névtelen levél hívta fel a rendő-

ség figyelmét a vasuti állomástól nem messze, a Varga-utca 10. szám alatti *Három rózsza*-hoz címzett kisebbrendű korcsmára, ahol — a levélíró állítása szerint — éjszakánként, de még napközben is, nagy az idegenforgalom. Boda detektív vállalta magára a korcsma megfigyelését. Csak pár napig tartotta szemmel a korcsma vendégeit, a kiszolgáló leányokat s ez a pár nap is elég volt ahhoz, hogy letartóztatta az üzlet tulajdonosát, **Balogh Annát**, aki üzletszerűleg üzte a kerítést s aki hasonló üzelmekért már előzőleg büntetve volt.

A letartóztatását követő vizsgálat rendjén a rendőrség megállapította, hogy **Balogh Anna** tisztességes cselédleányokat, nagybárára serdületlen, fiatalkorú leányokat csalt magához. A minden támogatás nélkül álló, tudatlan leányokat szolgálatába fogadta, majd takarítás ürügye alatt őket a korcsmaival szomszédos privátlakására küldte, ahol már várták üzletfelei, vasuti kalauzok, vasuti hivatalnokok, akik gavallérosan fizettek, nem ugyan az elcsábított szerencsétlen leányoknak, hanem a rabszolgatartó **Balogh Annának.**

A leányok a vérdíjból természetesen egy garast sem kaptak, sőt venereás betegségekkel valamennyien az egyetemi klinika bujakóros osztályára kerültek. Megállapítást nyert a nyomozás rendjén, hogy a letartóztatását megelőző időben, 1915. év november és december havában esténként és éjjelenként több nőnek adott a korcsmaival szomszédos lakásán szállást, a kiket részben rábeszéléssel, részben pedig fenyegetéssel az erkölcsellen életre csábított. Az elvetemedett némberek, akinek a korcsma csak üzelmének leplezésére kellett, nemcsak eladta a szolgálatában álló leányokat, hanem azokat meg is lopta.

Egyik cselédjének 8 koronáját, másiknak 35 koronáját, harmadiknak 27 koronáját lopta el s egyizben **Sonnenstein Farkasné** által a nála megőrzött 2 veka buzáját is eltulajdonította.

A vizsgálat adatai alapján a kir. ügyész három rendbeli kerítés, három rendbeli lopás büntetést és egy rendbeli sikasztás vétsége címen emelt ellene vádat. A kolozsvári törvényszék tegnap zárt ajtó mögött tárgyalta ennek az elvetemült parazitának a bűnpörét. A tárgyalásra felvonultak vendégei: a vasuti kalauzok és vasuti hivatalnokok s egész serege a szerencsétlenné tett és már a züllés útján levő áldozatainak.

A tárgyalás rendjén kihallgatott tanúk igazolták a vád tárgyává tett bűncselekmények elkövetését s ezért a törvényszék, figyelemmel arra, hogy ezelőtt 6 évvel három rendbeli kerítés miatt jogerősen már 4 havi fegyházra és 300 korona pénzbüntetésre volt ítélve, két évi fegyházra ítélte el. Az ítélet ellen úgy ő, mint védője, **Fischer József dr.,** felebbezést jelentettek be.

Ugyancsak tegnap tárgyalta a törvényszék a hasonló üzelmek elkövetésével vádolt és közismert özv. **Kaján Józsefnét.** — **Kajánnának** a Kötő-utcában volt jóforgalmu üzlete. **Kajánnának** **Balogh Anna** recipéje szerint folytatta üzelmét. Facér cselédleányoknak adott szállást, akiket szállásdíj fejében, nagybárára fenyegetéssel és veréssel áruba bocsátott. A tárgyaláson ellene is bizonyítást nyertek a vád állításai s így bűnösségét megállapítva, egy évi és hat hónapi börtönrre ítélték el. Az ítélet ellen **Kajánnának** is felebbezést jelentett be.

HIREK

— **(Beleg Miklós Kolozsvárra tette át székhelyét.)** **Betegh Miklós,** akinek a nagyszebeni katonai parancsnokság és a területén levő legfelső parancsnokság mellé kormánybiztossá való kinevezését már jelentettük, tegnap táviratot intézett **Kolozsvár város polgármesteréhez.** A táv-

iratban közli, hogy hivatali helyiségeit Kolozsvárra helyezte s a jövőben a katonai parancsnokság és a város közötti érintkezés nem közvetlenül, hanem a kormánybiztosság útján fog lebonyolódni.

— (Rekvirálják a kolozsvári harangokat is.)

A honvédelmi miniszter rendeletet intézett a városi tanácshoz, amelyben felhívja, hogy a harangrekvirálásnál támogassa a katonai hatóságokat. Arra vonatkozólag, hogy a harangrekvirálást mikor kezdik meg, még nem történt intézkedés. Tudósítónk kérdést intézett Hirschler József dr. apátplébánoshoz, aki kijelentette, hogy nemcsak a harangok összeírása történt meg, hanem kijelölték azokat a harangokat, amelyek itt fognak maradni. A Szent Mihály-templomban a legnagyobb és legkisebb harang továbbra is hallatni fogja csengő szavát. A többi templomokban is megtartanak egy-egy harangot, úgy, hogy a hívőket továbbra is harangzugás fogja templomba hívni.

— (Befejezték a fémrekvirálást.) A fémrekviráló bizottságok befejezték munkájukat, amely elég sikeresnek mondható. Az első átvételi bizottsághoz, amely Pethő József tb. főjegyző vezetése alatt működött, a következő fémennyiségek érkeztek be: Vörösréz 1257 kiló és 94 deka, sárgaréz 3003 kiló 56 deka, ón és ólom 83 kiló 90 deka, nikkel 38 kiló 70 deka, stanniol 2 kiló 93 deka. Összesen: 43 métermázsa. A Merza Gyula biz. tag vezetése alatt álló második átvételi bizottsághoz 63 mázsa folyt be. A harmadik átvételi bizottsághoz, amelyet László Árpád levéltáros vezetett, befolyt: Vörösréz 1374 kiló 55 deka, sárgaréz 1738 kiló 85 deka, nikkel 29 kiló 45 deka, ón 57 kiló 90 deka. Összesen 3002 kiló 75 deka. A főkapitány vezetése alatt álló katonai és polgári vegyes bizottság házról-házra fog járni s a be nem szolgáltatott fém tárgyakat ellenszolgáltatás nélkül rekvirálni fogja. A be nem jelentett tárgyak tulajdonosait ezenfelül büntetéssel is fogják sújtani. Amíg azonban ez megtörténik, a városi tanács ki fog jelölni egy napot, amikor még büntetés, de egyben ellenszolgáltatás nélkül is be lehet szolgáltatni a fém tárgyakat.

— (Szerencsétlenség az apahidai állomáson.) Tegnap délután az apahidai állomáson szerencsére enyhébb lefolyású vasuti baleset történt. Az állomáson vasuti munkások a pálya javításával voltak elfoglalva, mikor váratlanul esővel vegyes vihar támadt. A munkások a vihar elől egy a pályán veszteglő üres teherkocsi alá menekültek. A teherkocsi eddig még ismeretlen körülmények, valószínűleg a vihar ereje következtében mozgásnak indult s eközben Hurguly László 58 éves pályamunkásnak lábán keresztül ment. Az üres kocsi a munkás lábát eltörte. A pályaudvar személyzete a sérült embert be szállította az állomásra, honnan viszont a mentők a sebészeti klinikára szállították.

— (A papírinség és a magyar lapok.) Az Ujság tegnapról kezdve ismét rendes terjedelmében jut a közönség elé. Most, hogy túl vagyunk a nehéz napokon, ismét meg kell ragadnunk az alkalmat, hogy szöveggyűjtsünk azt az igazságtalanságot, amely a kormányrendelet hiányossága és a Papírközpontnak a vidéki lapokkal szemben való figyelmen kívül hagyása miatt eredően sújtott bennünket. Közönségünk tudja, hogy az Ujság — ellentétben a budapesti lapokkal — nem jutott papírinségbe. A Papírközpont azonban úgy gondolkodott, hogy a megkurtított budapesti lapok érdekeit a mi bőrünk árán óvja meg s nehogy valahogy konkurrenciát csináljunk a fővárosi sajtónak, a mi terjedelmünk redukcióját is elrendelte. Ugyanakkor azonban — akár a Papírközpont, akár a kormány figyelmen kívül hagyása miatt — a redukciót nem terjesztették ki az ugynevezett hűbégépén nyomott újságokra. Így történt, hogy mi nem konkurráltunk ugyan a pesti lapokkal, de egyik

laptársunk minden fennakadás nélkül kétszer annyi oldalszámon nyomtathatta lapját, mint mi. Igaz, hogy az Ujság olvasóközönsége sokkal jobb barátja lapunknak, mintsem egy héli-kényszerredukció alatt eltávolodhatott volna tőlünk (egy példánnyal sem fogyott el az Ujság-ból kevesebb, mint annakelőtte), de bekövetkezhetett volna az ellenkezője is. Reméljük, hogy újabb redukcióra nem lesz szükség, de arra figyelmeztetjük az illetékes köröket, hogyha számításunkban csalódnánk, erre az esetre már előre készüljenek s általánosítsák az egész vonalon, kivételek nélkül a lapok redukcióját. Gondolják meg az urak, hogy figyelmen kívül hagyni nekünk nagy károkat jelenthetnek s az esetleges kárért nem mi, hanem a rendelet gyártói a felelősek.

— 2 szép világos atcai szoba ügyvéd vagy más irodának igen alkalmas, Deák F.-utcában kiadó. Cim Gombos F. papírkereskedésben.

— (Borzalmas öngyilkosság.) A kolozs megyei Mezőkirályfalva községben tegnapelőtt borzalmas módon vetett véget életének egy életunt asszony, Ötvös Alexáné. Az öngyilkos asszony már huzamosabb ideje betegeskedett s mivel állapota napról-napra rosszabbodott, elhatározta, hogy megöli magát. Tegnapelőtt reggel konyhakését élesre kifente s mikor nem volt senki a közelében, torkán teljes erejével végighúzta. Mikor egy óra múlva szomszédai hatalmas vértócsában rábukkantak, alig pár huscfat választotta el fejét a törzstől s már ki volt hülve teste. Az öngyilkosságról a mező-örményesi főszolgabíró jelentést tett a kolozsvári ügyészségnek. Az ügyészség az öngyilkos hullájának rendőrorvosi felboncolását rendelte el.

— (Az ipartestületi székhez felépítését elhalasztották.) A kolozsvári ipartestületi székhez felépítésének régóta vajdó kérdése a napokban újlag foglalkoztatta az ipartestület előljáróságát. Az előljáróság megfontolás alá vette a székhez építésének ügyét s úgy határozott, hogy a rendkívüli munka- és anyagbeszerzési viszonyok következtében az építés megkezdését felfüggeszti. Hogy pedig a régi épületből kikerülő anyagot az elkallódástól és elertéktelenedéstől megóvhassa, a lebontott épületrésznek kerítéssel való körülkerítését határozta el. Marad tehát minden úgy, amint a régi elnökség idejében volt.

— Irni-olvasni tudó leányt vagy asszonyt az Ujság házához hordására felvesz a kiadóhivatal. Gombos F. papírkereskedés, Deák F.-u. 12.

— (A díjnokok felemelt napidíja.) A városi közgyűlés, az egyre növekvő drágaságra való tekintettel minimálisan 3 koronára emelte fel a városi díjnokok napidíját. A belügyminiszter a határozatot jóváhagyta, de ahhoz nem járult hozzá, hogy a fedezetül kijelölt tételből utalják ki a felemelt napidíjakat. Szóval a városi díjnokoknak ismét csak elvi jóindulattal kell jól lakniuk.

— (Lopás a pályaudvaron.) Tegnap reggel a kolozsvári pályaudvar II. oszt. várótermében valószínűleg egy utazó zsebtolvaj meglopta a nagyváradi vonattal Kolozsvárra érkező dr. Böszörményi Gézánt. Böszörményiné úgy adta elő a lopás történetét a rendőrségnek, hogy Nagyváradon egy fiatalember szállott be a vasúti kocsiába, aki állandóan körülötte settenkedett s a kolozsvári pályaudvaron vele együtt a váróterembe ment. Alig hogy pár percig a váróteremben tartózkodott, észrevette, hogy ridikülje ki van nyitva s 200 koronát tartalmazó pénztárcája hiányzik. Feljelentésére a rendőrség bevezette a nyomozást.

— (A méneskari katoná „becsületbeli” adóssága.) Csalás büntetével vádolta meg a honvédkerületi parancsnok ügyésze Krausz Frigyes, a kolozsvári állami mentelep állományába tartozó katonát. Krausz ez év április havában megjelent Szénásy Ferenc dési mészáros últeben, akinek azt adta elő, hogy a mentelep-osztály Desbordes országgyűlési képviselőtől

zsírt vett, a parancsnok távollétében azonban a vételárát nem tudja kifizetni s erre a célra 63 koronát kért kölcsön. Hogy előadásának nagyobb hitelt adjon, a Szénásy bevásárlási könyvecskéjébe ezt a tételt is beírta, mire Szénásy gyantulanul kifizette az összeget. Más alkalommal megint csak beállított Szénásyhoz s akkor már azt állította, hogy a Tüzes Karácsony földbirtoktól vásárolt zsír vételárának kifizetése végett van szüksége 120 koronára. A mészáros ebben az esetben is hitelt adott szavának s kölcsön adta a kért összeget. A turpisságra a mészáros csak akkor jött rá, mikor számlája kiegyenlítése alkalmával meggyőződött arról, hogy a kölcsönként összegek felvételét igazoló feljegyzések a bevásárlási könyvecskéjéből törölve vannak. Felelősségre vonása alkalmával a haditörvényszék előtt Krausz azzal védekezett, hogy a kieselt összegre becsületbeli adósságainak rendezése alkalmával volt nélkülözhetetlen szüksége. Védekezését a haditörvényszék a legkövetkezőbe sem respektálta s ezért 4 hónapi börtönrre ítélte. Az ítéletben vádlott megnyugodott.

— (A bányamunkás balesete.) A bánffy-hunyadi közkórház tegnap átiratban arról értesítette a kolozsvári kir. ügyészséget, hogy oda a napokban súlyos lábtöréssel szállították be Ruzs János gyereffidongói illetőségű marótlaki bányamunkást. Az értesítés szerint Ruzs a marótlaki gránitbányában köfajtással volt elfoglalva, mikor egy laza sziklatömeg reázuhan s felső lábszárát eltörte. Az ügyészség az esetleges gondatlanság fennforgásának megállapítása végett bevezette a nyomozást.

— (Bihari Ákos főnyereménye.) A kolozsvári színháznak sokáig volt jeles tagja Bihari Ákos, akiről azt írták a lapok, hogy 100.000 koronás főnyereménnyel húzták ki a sorsjegyet. Bihari, aki most már második éve szülővárosában Nagyváradon működik, agyongratulálták az egész országból, amde kis tévedés szerepel az örvendetes hírből, mert Bihari Sanyi tiacskája iskolai stipendiumából vette a szóban lévő nyertes sorsjegyet, melyet csakugyan kihúztak, de a szokásos levonások után kerek 20.000 korona maradt meg a nyertes kezén.

— (Gallovich Jenő Andreics ellen.) Gallovich Jenő, akit a budapesti büntető törvényszék több napi főtárgyalás után az Emke kárára elkövetett csalás büntetést három évi börtönrre ítélt, a múlt év november 6-án büntető feljelentést tett rágalmozás vétsége miatt Andreics János nyug. min. tanácsos, az Emke budapesti helyi választmányának elnöke ellen. Panaszos beadványában azt adta elő, hogy Andreics János 1915. augusztus végén egy bizalmas beadványban, amelyet a Dmke elnökségéhez intézett, azt írta, hogy Gallovich Jenőt a budapesti államrendőrség 1915. augusztus 7-én letartóztatta és lezárta. Gallovich Jenő letérdelve, sirva, zokogva könyörgött, hogy bocsássák szabadon, mire két napi lezárás után szabadon bocsátották azzal, hogy ha még egyszer Budapestre jön, azonnal újból letartóztatják. Panasz tárgyává tette azt is, hogy Andreics bizalmas beadványának ezt a részét telefon útján Klein Gáborral, a Jókai-nyomda r.-t. igazgatójával is közölte. A büntető járáshíroságnál Böhm Hümér dr. járáshíró tegnapra tüzte ki ennek az ügynek a tárgyalását. A tárgyaláson esakis Andreics János nyug. min. tanácsos és Klein Gábor nyomdaigazgató jelentek meg. A panaszos Gallovich Jenő, aki ezidő szerint a gyűjtőfogházban van, nem jelent meg a tárgyaláson, sem ügyvéddel nem képviseltette magát. A bíró, miután magánvádas cselekményről lévén szó, a panaszos meg nem jelenése folytán a további eljárást Andreics ellen ebben a rágalmozási ügyben megszüntette.

Irodalom és művészet.

Nemzeti Színház.

Csütörtökön: Ciklámén. (Megnyitó előadás bérleten kívül. Rendes helyárakkal. Ihász első bucsu-estéje.)
Pénteken: Luxemburg grófia. (Bérleten kívül. Rendes helyárakkal. Ihász Aladár bucsufelépése.)
Szombaton: Mágus Miska. (32-edszer. Berkó Lili vendégjátékával. Sümegi Ödön szerződött tag,

első föllépésével. Bérleten kívül. Rendes hely-
árakkal.)

Vasárnap d. u.: Obsitos. (Berky Lili vendéggjátékával.
Félhelyárakkal.)

Vasárnap este: Éva. (Berky Lili vendéggjátékával.
Sümei Ödön szerződött tag második föl-
lépésével. Bérleten kívül. Rendes helyárakkal.)

Szinkör-mozgó.

Csütörtökön: Ártatlanul megbűnhődve. (Nagyszabásu
drámai-ujdonság.)

Pénteken: Ártatlanul megbűnhődve. (Nagyszabásu
drámai-ujdonság.)

Szombaton: 1. Teddy házasodik. 2. A 645. számú
sorsjegy.

Vasárnap: A kis hősnő. (A legvonzóbb film-ujdonságok
egyike.)

Egyetem-mozgó.

Csütörtökön: Madame X. (Világhírű művészi esemény.)

Pénteken: Madame X. (Világhírű művészi esemény.)

Szombaton: Börzekirály. Leányfurfang.

Vasárnap: Megingott bizalom. (Henny Porten föl-
lépésével.)

Uránia-színház.

Csütörtökön: Nincs előadás.

Pénteken: Nincs előadás.

Szombaton: Nincs előadás.

Vasárnap: 1. Elnök ur. 2. Fekete Brigitta.

* **Ciklámén.** Nehány évvel ezelőtt egy fiatal
színész mutatkozott be a kolozsvári színházban.
Ugy emlékszem, a Takarodó-ban esett meg a
debut, amellyel aligha volt megelégedve a ko-
lozsvári Nemzeti Színház új tagja: *Ihász Aladár*.
És most, hogy Budapestre készül, nem is egy,
hanem két bucsuestét rendezett az igazgatóság
Ihásznak. Ez a körülmény mindennél beszéde-
sebb jele annak, hogy mint a legnépszerűbb
színészek egyike távozik el tőlünk. A színész-
iskolából alig kikerült siheder-színész bátor-
tan, tapogatózó próbálkozásából mostanig
hosszu volt az út és *Ihász Aladár* útja nem
volt rózsákkal kikövezve. Vele is az történt,
hogy félreismerete a talentumát. Drámai szere-
pekben lépett föl először s csak lassanként de-
rült ki, hogy egyéniségének kedvessége, szerle-
lenségében is jóízű humora a könnyebb fajsúlyu
darabokban nyújtanak tért rokonszenves tehet-
ségének. A *Ciklámén*, amelyben tegnap este
láttuk, csak részben egyéniségéhez illő, de az
a játékkészség, amelyet Kolozsvárnak köszönhet
s hozzá a közönség meleg rokonszenve ezt az
alakítását is sikeressé tette. Az igazi bucsu
azonban csak ma este lesz, amikor a *Luxenburg*
grófja bonhomiótól s kedélyességtől duzzadó
festője valóban egyéniségéhez illő szerephez
juttatja. A színházat ma különösen érzékenyen
érinti *Ihász* távozása, de szívesen bocsátjuk
szárnyára: ha megismerik a fővárosban ezt a
kedves színészt, méltóan fog beilleszkedni abba
a gárdába, amely a kolozsvári színészet jó hi-
rét megalapozta. A zsufolt ház sokat és nagyon
lelkesen tapsolt kedvelt színészének, akinek
első bucsuestéje a színház új szezonjának jó
auspiciumok mellett való megindulására adott
alkalmat.

* **Sümei Ödön fellépései.** Az ujonnan
szerződött tagok bemutatkozásának sorát
Sümei Ödön nyitja meg. Az új énekes bonvi-
vánt szombaton este a „Mágnás Miska” Baracs
szerepében, vasárnap este pedig *Lehár* „Éva”-
jának *Flubert* szerepében fog fellépni. Mind a
két estén vendég lesz *Berky Lili* is. Ugy a
szombati, mint a vasárnapi esti előadást bérle-
ten kívül és rendes helyárakkal tartják meg.

* **„Szeresd felebarátodat...”** Egy kedve-
sen gördülékeny, szellemes megfigyelésekben
gazdag kis bohózat címe ez, melyet tegnap este
mutatott be a *Biaseni Orfeum*. Csupa jókedv,
derü és kacagás árad a darabból, melynek alak-
jai, helyzetei kétségkívül hatást keltenek. A teg-
napi bemutatón nagy sikere volt az új *Haáz*-
bohózatnak, de az általános tetszésen, mely az
egész műsort kísérte, osztoznak: *Váradi Adus*,
Ujvári és Pásztor, kik külön-külön is kelleme-
sen szórakoztattak.

* **Délutáni előadás Berky Lilivel.** Vasárnap
délután a második jubileumához közeledő „Obsi-
tos”-t fogják előadni, *Berky Lili* vendéggjátéká-
val. A nagy asszonyt *Aldor Juliska* fogja ját-

szani, akinek ez lesz az első föllépése, mint
ismét szerződött tagnak.

* **Ujdonságok.** Nagy szorgalommal és rend-
kívüli ambícióval készül a színház a most kezdődő
új évadra. Mindjárt az első heteken négy nagy-
szerű ujdonsággal fog kedveskedni a közönség-
nek: *Barta Lajos* „Szerelmem” c. gyönyörű új
színműve. *Jókai Mór* „Magyar nábob”-jával, a
„Három a kis leány” c. bűbájos operettjével
s a „Névtelen asszony”-nyal. Mindezek a darabok
gyors egymásutánban fognak színrekerülni.

A kis hősnő. Igen érdekes, gyönyörű képet
fog a Szinkör-mozgó vasárnap bemutatni a „Kis
hősnő” címen. A világhírű filmszenzáció csak
ezen az egy napon lesz látható.

Két sláger a Szinkör-mozgóban. Szomba-
ton igen gazdag műsora lesz a Szinkör-mozgó-
nak: a „Teddy házasodik” c. s „645-ös sz.
sorsjegy” c. detektiv-szenzáció fog műsorra
kerülni.

Börzekirály és Leányfurfang. Az Egyetem-
mozgóban szombaton két pompás magyar film
kerül bemutatásra: a „Leányfurfang” *Berky*
Lilivel, *Berlányi Vandával*, *Ujvári*val, *Ihász Ala-*
dárral a főszerepekben s a „Börzekirály” *Poór*
Lilivel, *Gál Gyulával*, *Szakács Andorral*, *Laczkó-*
val, *Mészáros*sall a főszerepekben.

Henny Porten. Vasárnap az Egyetem-moz-
góban *Henny Porten* fog fellépni a „Megingott
bizalom”-ban.

Az Uránia-színház. Az Urániában csak
vasárnap lesz előadás. De ezen a napon két
slágert fognak itt bemutatni: az „Elnök ur”-at
és a „Fekete Brigitta”-t.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZÁSZ ENDRE.

LAPTULAJDONOS:

GOMBOS FERENCZ „LYCEUM”-KÖNYVNYOMDA.

KIADÓ: GOPPOLT GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL TELEFON: 201.

NYILT-TÉR.

Alólirottak a szív legmélyebb fájdalom-
mal tudatják, hogy a forrón szeretett jó
testvér, sógor és rokon

Kirkósa Péter

mészáros-mester,
az 51. cs. és kir. gyalogezred katonája

folyó hó 23-án déli 12 órakor, életének
29-ik évében hirtelen elhunyt.

A meghaldozult földi részei folyó hó
25-en délután 1/3 órakor fognak a cs.
és kir. csapatkórházból, a rom. kath.
egyház szertartása szerint felette tar-
tandó halottas ima után a közös sir-
kerthe kikisértetni s az örök nyugalom-
nak átadatni, lelki üdvéért a szent mise-
áldozat folyó hó 26-án reggel 10 órakor
fog a kolozsvári főterei templomban az
Egek Urának bemutatni, mely végtisz-
tességlétele a rokonok és ismerősök
szomorúan meghívataknak.

Álma legyen csendes, lelke pedig
szálljon az egekbe,
az igazak hazájába!

Kolozsvár, 1916 augusztus 24.

Kirkósa Gyula, Kirkósa Sándor,
Katona Gergelyné Basa Gézané
szül. Kirkósa Katalin, szül. Kirkósa Anna,
mint testvérei.

Kirkósa Gyuláné Basa Géza,
szül. Basa Mariska, K. Pikéthy Árpád,
Katona Gergely, Tóth István és családja,
Kirkósa Sándorné szül. Szabó Juliska,
mint sógorai és sógornői.

Szinkör-Mozgó

Pénteken:

Artatlanul megbűnhődve

(Megható drámai-ujdonság.)

Szombaton:

Két hatalmas sláger egy napon.

I. Teddy házasodik.

II. A 645. számú sorsjegy

Rendes helyárak:

Páholy 1 kor. Alsó erkély 50 fill.
Földszint 70 fill. Felső erkély 40 fill.

Egyetem-Mozgó

Pénteken:

Madame X.

(Világhírű művészi esemény.)

Szombaton:

Két magyar film:

Börzekirály.

Leányfurfang.

Rendes helyárak:

Páholy 1-20 K I-ső hely 60 fill.
Zártsték 80 fill. II-ik hely 40 fill.

Uránia Színház

Pénteken:

Nincs előadás.

Szombaton:

Nincs előadás.

Rendes helyárak:

Páholy 1-20 K I-ső hely 60 fill.
Zártsték 80 fill. II-ik hely 40 fill.

Előadások kezdete hétköz-
napokon:

5 órakor, 6¹/₂-kor, 8-kor és 9¹/₂-
órákor.

Előadások kezdete vasár- és
ünnepeken:

2¹/₂-kor, 4-kor, 5¹/₂-kor, 7-kor,
8¹/₂-kor és 10 órákor.

Apolló Színház

Első kolozsvári mozgófénykép-vállalat

Műsor 1916. augusztus hó 24. és 25. én:

Vöröstorony

3 felvonásos színmű.

Opium.
Humoros.

Előkelő parasz.
Vígjáték.

Zulienhoun megmászása.
Természeti.

Visszatért szerelem.

2 felvonásos szerelmi dráma.

Kezdet: Vasárnap és ünnepnap 3-tól este 11-ig.
Hétköznapokon este 6-órától 11 óráig.

Helyárak: Páholyülés 70 fillér. Zárszék 50 fillér.
Támlásszék 30 fillér. I-ső hely 20 fillér.

Szamarköhögés

ellen legmegbízhatóbb szer a:
Sirobrom. Ár 2 kor. Foraktar:
dr. Gzalk gyógyszerár. Ko-
lozsvár, Monostori-ut. . . .

Kiadó azonnal Mikó-utca 36.
szám alatt földszintes

4 szobás kerti lakás

fürdőszobával és villanyvilágítással. —
Ugyanott eladó butorok.

Szeresd felebarátodat

Egy rémes éjszaka!

E két külön bohózatot kívül:

Therese & Hildegard

V. P. Carthy.

Pásztor, Varadi Ádus, Ujvári,
Donáth nővérek stb.

fellépte a

Biaséni Orfeumban.

Alkalmi vétel!

Az idénnyről visszamaradt
selyem blouzek
átlagára 15 korona.

Kirakalaimban láthatók!

Sipos Jenő

női divat, gyermekruhakézi-
munka és rövidáru üzlete.

Mátyás király-tér 17. szám.

KOLOZSVÁR VÁROS ELEKTROMOS MŰVE

GANZ-FÉLE

VILLAMOSÁGI RÉSZVÉNY-
TÁRS. ÜZEMVEZETŐSÉGE

KOLOZSVÁR, SZÉCHENYI-TÉR 41.
(szeky palota.) Telefon 403

Elvállal elektromos világítási és erő-
átviteli berendezéseket. —

Izzólámpák, izzólámpa szénpalcáz,
szereelési anyagok és kisebb mo-
torok állandóan raktáron.

Műtárgyvetéseket és felvilá-
gosításokat díjtalanul ad. —

Erdélyi Bank és Takarékpénztár R.-T.

Kolozsvár, Mátyás király-tér 32.

Részwénytőke 2 millió korona.

A bank elfogad betéteket: takarékpénztári
könyvekre és folyószámlára.

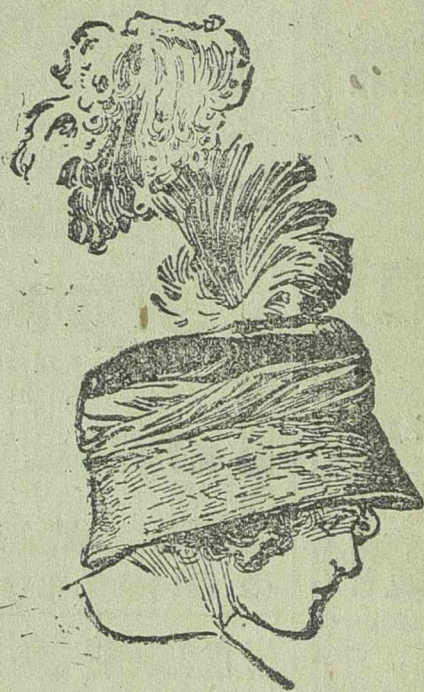
Értékpapirokat, betéti könyvek és más
értékek őrzését és kezelését (nyitott
levél) díjtalanul elvállalja.

Rendelkezésre tartja felek saját zárjai alatt
tűz- és betörésmentes páncélszekré-
nyeket (Safe deposits).

Nagyobb ládába csomagolt és a fél pecsét-
jével ellátott ezüst- és aranyeműek
vagy más értéktárgyak külön e célra
berendezett tűz- és betörésmentes
szobában őriztetnek.

A magyar királyi osztálysorsjáték
főelárusító helye.

Hivatalos órák d. e. 9—12 óráig.

Diszített kalapok
és üres formák
előnyös árban
beszerezhetők.

Ugy a helyi, mint vidéki
t. hölgyközönség szíves
pártfogását kéri tiszte-
lettel: a Tulajdonos.

KOLOZSVÁRI KÖZPONTI NŐIKALAP DIVATÁRUHÁZ

DEÁK FERENC-UTCA 12. SZÁM (EMELET)

Divatlap után ugy al-
kalmi, mint gyermek-
kalapok, fejkötők izlé-
ses készítését vállalja.

• Gyermek- kalapokban

nagy választék.

- Virágot, tűzéket, más egyéb kalapdíszeket egyenként is árusít.
- Gyászkalapot, utazó-sapkát, kalapot rövid egy óra alatt készít.
- Mindennemű kalap vasalását, átfestését, átfarmálását jutányos árban végzi.

